

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	10 frt. o. 6.
Félévre	5 " 50 kr.
Évnyegyedre	3 " " "
Egy órára	1 " " "

Szerkesztői szállás:

belső tordautó 122 szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22.) Haasenstejn és Voglornál (Neuer Markt 11 szám.)

Pesten: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyitléri cikkek

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címszöveggel. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál keletik.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY”

1870-ki XV-dik évfolyamára.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egész évre	10 frt. o. ért.
Félévre	5 " 50 kr.
Évnyegyedre	3 " " "
Egy órára	1 " " "

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutcai könyvkereskedésébe) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

A buni szerencsétlen vizkárosultak részére adakoztak:

Zsigmond Ákos úr 5 frtot o. ért.

A békeszerző.

(Brrr.) A míg Csernátóy haza nem jött az önkéntes száműzetéséből, ismeretlen vala a magyar napi sajtóban azon öbbiti helyesség, mely elvesztettnek tartja a napot, melyen nem dobálhatta sárral az ország valamelyik köztisztviselőt, nem szóval, hanem tettel, évtizedeken át, érdemeket szerzett férfit. Az „Ellenőr” szerkesztője hozta be hozzánk a caluminiar adacter bárhozatos rendszerét; tetszett magának azon szerepben, hogy a legtisztább jellemű hazafisokat gyanúsítva; holott emagáról még ő is szükségesnek látta a „mea maxima culpa” koronként elmondani, s ifjúkori tévedéseire kikérte a felelős tájót. Ez emlékek sem tudták őt a szerénység és mérséklet korlátai közt tartani. Maig csak egy szorja tollából a reafogás és rágalom röppentyűit. Legutóbb az igazságügyért tisztelte meg egy ily hatalmas váddal; azon szerzetremelő szokása levén Csernátóy urnak, hogy állításainak bebizonyítására soha sem tartja magát kötelezettnek. Ilyen az alaptalan gyanúsítás rendszere. Ezért találon mondja a „Reform” (183. sz.) T. K. ról: „vagy nincs tisztában a gyanúsítás fogalmával, vagy távolról sem érez iránta oly ellenszenvet, mintőt gyakori nyilatkozataiban mutat; mert különben régen más társaságot keresett volna az önyilatkozatainak a felszólalásainak, mint melyben azok egy idő óta a világ előtt megjelennek.” (Czélzás az „Ellenőr” hasábjaira.)

Mióta Horn a balközép tehetetlen, negatív alapul, felszög és tapintatlan eljárását szigorúan, de részrehajlatlanul kezdte bírálni, s Tisza Kálmán államférfiúit átkéntélte előtt nem hull a porba, hanem finom emberhez illő modorban, de határozottan kárboztatja az ellenzék czéltalan beyneségét és kevésé méltányolja a tehetetlen vezéri talentum sugarait: — ő lett a czéltábla, melyre Csernátóy mérés nyilait egy egy kegymsoly reményében lödözni szokta.

Hogy a balközép járhatlan utaira tévedt Horn egy év alatt sokszor elbotlott s nem egyszerű a biggadás logicája helyett a szenvedélyesség fraziáit használta — ezen nem csodálkozom, hisz „si fueris Romae” stb. Azt azonban tartozunk elismerni, hogy szakférfiú léteire infinite főlöte áll Csernátóynak, a handabandázás nagymesterének. A legkiméletlenebb tamadás volt e napokban is szükséges arra, hogy Hornot hidégvértiségből kizavarja; így kezdte aztán kissé kemény hangon szólani az „Ellenőr” szerkesztőjével, ki őt fitymálta, lenézte, elitélte.

„Csernátóy úr — ugymond — nagyon szereti a fogmeg és a poroszló mesérségét. A reformmozgalom elleni hadjáratát egy denunciatóval kezdé meg, mely más embert minden becsületes férfit tiszteléstől megfosztott volna. Ma engem tőlől kikérel az oppositio sorából, elitél, kivégez.” Hasábkotát ír ellenem — írja Horn — melyekre hasonló hangon felelni tiltja az olvasó közönség iránti tisztelet s a publicistai elhivatásom iránti tekintet. Mert ha tollamat nem tartoztatnám, „oly tőrre tévedhetne, melynek a politikához semmi köze.” Én — mondja Horn — sokkal jobb véleményvel vagyok a baloldal becsületétéről és értelmiségéről, semhogy egyetlen pillanattig is elhíhetem azt, hogy egy Csernátóy lehesen szerénység, nevében beszélhesen! Legfőbb az mondhatja, hogy én nem vagyok elvtársa: ettől örizzen is meg a jó ég!

„A közönség attól, ki őt tanítani akarja — így folytatja Horn — megkövetelheti, hogy szükség esetén egész élete és működése nyílt könyvként álljon előtte. Boldog, a kinek nincs mit el-

titkolnia, avagy csak elsimitnia is. E szerencsével én dicsekedhetem.”

Horn kimutatja, hogy Csernátóy őt hazug vádakkal illette. Minden oldalra fenn fogja tartani függetlenségét s erélyesen fog a haladásra buzdítani. Végül arra emlékezteti Csernátóyot, hogy neki, Hornnak külföldön tisztas állása volt és közhasznu hatásköre. Igaz biz ez mind, hanem Hornnak nem kellett volna Tisza K. vezéri képességét kétségbe vonni; akkor nem dühögene Cs. úr ily módon ellene. — De hát a patronus kegyét csak ki kell érdemelni: Csernátóy eléggé vakmerő arra, hogy gyenge léte, az erős Hornot kívánja eltiporni.

De nem addig van az ám! a „két barát” közé lép Jókai és megkísérli a „békeszerző” szerepét.

Jókai századikszor feledkezik meg arról, hogy rendszeren „a kibékítő kapja mind a két fél tüleget.” A „Hon” főszerkesztője kész ezeket is elvállalni s így szól: „ha tisztelt barátaim csak ugyan halaszthatlan szükseget érzik annak, hogy üssenek valakit, ugyan kérem üssenek mind a ketten engemet; én aboz hozzá vagyok edzve, s a többi mellett már ezt is elviselem.”

Valóban Jókai sokszor és nagy áldozatokat hozott a balpártnak már csak az általa is, hogy szárnyai alá vette a fenegyerekeket, kik közt Csernátóy ép azt a szerepet játszta el több, a mibe quondam T. János remekelt Sz. Fereczczel szemben: kezére kaparította a balderék főorganumát, bárha, ugy látszik, Horn nem is akarja az „Ellenőr” t annak tartani. Azokban sincs Jókainak nagy öröme, kik ma is a „Hon” lobogója alatt éretlenkednek, s nemcsak a szelid lelki principalistáknak az egétföldet igerő politikával, de nagy gyakran önmaguknak is ellentmondanak, avagy egy másik munkatársat, sőt néha a fővezért magát is czáfolgatják, a mint, ha jól emlékszem, megtörtént volt az országgyűlés eddigi eredménye felett folyt elmélkedésben Sz. K. és T. K. között, a minek nem kis befolyása lehetett Csernátóy úr agiójának emelkedésére.

Jókai nemcsak nagylelkűségéből, de a párt érdekében áll a veredők közé, oda tartván saját határát. Erre némileg az kötelezi, hogy, mint maga bevallja, ő hivat haza mind a két viadort: „én jártam legbüzdöbben utána — ugymond — hogy két ily hatalmas tehetsége a hazai irodalomnak erőfeszítésével a mienket gyarapítsa. Ez nekem meglehet, hogy nagy hibám; de azt hittem, hogy jót teszek velem, s a bitemről most sem tettem le.”

Bizony ez a hit, egy aprójjára és közelről tekintve nagyon is gyarló.

Hogy Horn nemzetgazdászati tudományában, gyakorlati tapasztalataiban sokat fog nyerni a magyar haza, mely ilyszert szakférfiakban épen nem gazdag — tagadhatlan; csakhogy e szellemi töke becsét csak akkor észlelhetjük, mérlegelhetjük, midőn sikerülni fog H. urnak a balközépi circulus vitiosusból menekülni. Erre nézve már meg is tette az elhatározó lépést, a midőn a Tisza cultus ra nem sokat ad, s ez által dühösíté magára Csernátóyot. De ki merné Hornot ezért kárboztatni, hisz a realis nemzetgazda, mihelyt magát itthon tájékozhatta, nem gyönyörködhetett azokban a csillogó fraziókban, melyek mögött a semmi kedés nagy pusztítja tátongot. Ezért lépte át Horn a balközép fegyelmi sorompóit s önállóan lát a munkához, részrehajlatlan álláspontot igyekezvén elfoglalni a pártok közt. Nem tudjuk, fog-e ez neki sikerülni; de hogy teljes oka volt megvárni azoktól, kik fényes ígéretekkel hívták haza az ő tekinélyes külföldi állásáról és közhasznu hatásköréből, s midőn itthon volt, semhogy a miniszteriumot megbuktassák s így üressé tegyék a pénzügyeri székét, de komolyan még a képviselőház ajtait sem igyekeztek megnyitni Horn előtt. Ő tehát aligba tartozik köszönettel Jókainak, s alig ha elmondja, „hogy jót teti” vele.

Hogy a hazai napisajóval tett volna jót Jókai akkor, midőn Csernátóyot haza hivat és tekintélyének oltalma alá vette — ezt aligba komolyan állítja az „Üstökös” szerkesztője. Mert például, ha tagadhatlan is az, hogy az operette-düh a magyar színbázak közönségét is elfogta és inkább kedvelik ma e nagyobbára frivol férczelményeket, mint a komoly drámai muza és zene-geniusz remekét; azért alig állhatja valaki, hogy ez a drámaidommal és magasabb zenét gyarapította. Az én csekély nézetem szerint ép ekkora hasznára vált a magyar napisajónak az, hogy Csernátóy előbb a „Hon” ban, majd saját lapjában szorogatta gyanta menykövéit. Akadt és akad közönségre, mely csipőse könyved előadásában gyönyörködik; de komoly író, mint Jókai is, nem tu-

dom miből következtethet arra, hogy a gyanúsítás röppentyűnek ide-tova szorása a hazai irodalmat gyarapítja; holott köztapasztalás, miszerint azt megméltelyezte, s a mellett, hogy a politikai pártok maguktartását ép ez a modor — melynek alapítója Csernátóy úr — mérgecsé el, magának Jókainak is ártott, elvonván a hatalmasak tekintetét a „Hon” ról is. Ezekből látatja a t. olvasó, hogy Jókai nemhogy a hazának használt volna Cs. hazahívása által, de önmagának is ártott: nyakára máasztott az a fenegyerek, kit előbb „Üstökös” papának kelle ölébe venni. Ezért nem „melehet” — de bizonyos, hogy „nagy hibát” követett el; a mit legkevésbé tesz jóvá azzal, hogy ismét Csernátóy és Horn közé áll s költő politikus módjára kísérli meg a nyegleség és realis tudomány közt létesítendő compromissumot.

Jókait, mint a „Hon” 188 dik számában megjelent „Két barátomhoz” című cikke mutatja, még nagyon sok csalodás fogja érni.

Azt véli, hogy Horn és Csernátóy harcossai ugyanannak az ügynek, — két ember, a ki egymást becsüli. Ép az a baj hogy Horn nem sokat ad az ő „ellenőri” collegájára, sőt tiltakozik az elvbarátság ellen.

Lehet, hogy Jókai lelkes szavai „a szabadelvű társak”, „nagy tehetségek”, „huszévi száműzetés”, „nagy és szent ügy szolgálata” stbről hatni fog Csernátóyra; de Horn aligba megtízszelve érzi magát e parhuzammal, midőn egyikök Parisban fel, a másik letűnt vala. Ezért inkább azt hiszem, hogy Jókai csalódni fog s a békéltetés fiascot csinál. Azonban ez nemhogy „a balközép jóvendőjét rontaná meg”, sőt azt fogja biztosítani; mivel a Horn által hirdett eszmék, t. i. a negatív félrevezetés s a belreformok vállvetett felkarolása adhat szilárd alapot a parlamentnélkülözhetetlen ellenzék megalkotására, s ez az eljárás veoné el élet ama közjogi harcokból kifejelt gyűlöletnek, mely a Csernátóy harsónájának dallamaira már már a társas-körökben is válaszfalat emel hazafi és hazafi közé. Én a hangulat jobbra változást óhajtom. Aligba Jókai is nem tart e részben velem, bár csakugy kurtán farsán Csernátóy nézetei mögé állítja az egész magyar nemzeti ellenzékét „az intelligentiától a köznépig.” Hja! a ki oly magas rüpt faataziával bir, mint Jókai, az egyszerre tíz egyen mögött is láthatja az egész nemzetet! Hanem azért hiszem, hogy ezt rólunk még ez egyszer elfordítja Hadur!

Nem tudom, de Jókai, mint békeszerző, előttem mulattató egy alak, kivált midőn Csernátóy és Horn kezeit akarja összenenni: az első Jókai ütletét rontá meg, a másikkak Jókai tett kárt s mégis nagy lelkién akarja a tüzet a vizzel egyesíteni: — Horn még azt sem hajlandó elismerni, hogy Csernátóy az ellenzék nevében beszélhessen; Jókai meg az „Ellenőr” mögött látja az egész nemzeti ellenzékét!! Hát a „Hon” mivé lenne akkor?!

A köztörvényhatóági törvényjavaslat.

(□) Előre volt látható, hogy e vitális kérdés rendezésére czélzó kormányi előterjesztés heves küzdelmet fog előidézni.

Az ellenzék megkísérlette elodázni a csata napját, hogy időt nyervén, a harci tét aláaknázhassa; de terve nem sikerült: a nevezett törv.-javaslat az osztályok elé került, az előörsi csatározás javában foly, a harczmező kifürkészve, az erők mérlegelve vannak, s a döntő nagy nap is közel kilátásba van helyezve.

Nem vesszük rosz néven semminemű ellenfélnek, ha hadicsélt, kanyarodásokat s oldaltamadásokat használ, általában mindent elkövet, hogy nézeteinek érvényt, lobogója számára győzelmet szerezzen; de azt komolyan megvárjuk, megköveteljük: hogy a harcz maga a küzdelem tárgyához méltó, szóval, komoly legyen, s hogy a vesztfél őszintén s egész önmegadással meghajolják a nyilvánulandó nemzeti közakarát előtt.

A javítás, haladás, röviden szólva, a „reform” szó semmi esetre sem jelentheti azt, hogy midőn egy régi épület átalakítottunk, az újabb szükségekhez képest rendezük, midőn egy bizonyos intézményt újra szervezünk, ennek minden régi cziczomáját okvetlen meg kelljen tartanunk.

Mindenekelőtt meg kellene emlékeznünk arról, hogy ma már nem állunk egy nemzet-

ellenes idegen kormányval szemben, hanem önrendelkezési jogunkat, hatalmunkat teljesen visszanyerve, saját hazai kormányzatunkat a felelősség és parlamentarismus alapján kell rendeznünk.

Abban a háromszázados szomorú időben, midőn Magyarország alkotmánya csak a papíron létezett, s a bécsi kormány néha 20 évben egyszer hivat össze az országgyűlést, s így mindeu erőket az idegen bureaucratia erőszakos foglalásaival szemben vívott önfenntartási küzdelemben fecséreltük el, volt némi értelme annak a megszokott banalis phrasissnak, hogy a vármegyék az „alkotmány örei”, s a felirási jognak is volt legalább annyi practicus haszna, mint egy meddő protestációnak, mely csak a gravamenek pandektáinak nagyra növelésére volt alkalmas; de ma, a hazai felelős parlamenti kormány üdvös korszakában, midőn minden évben van országgyűlés, s az illető képviselő minden perczen interpellálhatja az illető felelős minisztert, csak annyi haszna és tekintélye van az ókori reprezentációnak, mint a buzogánynak és harci szekerének a gyűttűspuska és vontocsövű ágyu ellenében. A souverain parlament tán csak biztosabb öre az alkotmányok, mint bármely municipium.

Mai napság az újabkori államtudomány a munkafelosztást és azon elvet tűzte ki irányadóul, hogy az államhatalmaknak nem szabad összehalmoztatni, mert csak így lehet az államgépezet gyors mozgását előmozdítani, pontos működését biztosítani.

A municipium mindenekelőtt helyi önkormányzati közeg jellegével bir, következőleg, főleg az ezen helyi adminisztrációra vonatkozó teendőket kell, hogy felruháztassék. Az országos dolgokbani részvét és közreműködés csak annyiban illeti meg, a mennyiben az állam nem lévén képes saját czéljaira és teendőinek minden ágára külön közegeket tartani, ezen teendők egy részével a municipiumot bizza meg, minélfogva a köztörvényhatóság ebbeli hatásköre „delegált” lévén, joga és hatalma is csak addig terjedhet, a meddig a megbízás.

A hatalmak összezavarása ép oly káros következményeket vonhatván maga után, mint azok összehalmozása; az említett két tevékenységi kör, t. i. az állami és helyi önkormányzati e szerint pontosan körvonalozandó és egymástól szorosan elkülönítendő.

Az meglehet, hogy ezen hatáskörök szabatos körülírásának és kellő egyensúlyozásának részletei még sok gondolkozásra nyujtandanak tért és anyagot; de amaz alapvető megdönthetetlen helyes voltát senki sem tagadhatja, a ki köztörvényhatóságaink czélszerű rendezése mellett hazai kormányzatunk üdvös munkásságát is biztosítani kívánja.

A kormány jelen törv.-javaslatát mi sem tartjuk minden tekintetben tökéletesnek; de azt el kell ismerünk, hogy abban a fennebb érintett alapelvek lehető szabatosággal keresztül vannak vive, a municipium saját önkormányzati ügyei szorosan el vannak különítve az átruházott politikai teendőktől.

A részletek felett eltérhetnek a nézetek, ezek azonban könnyen kiegyenlíthetők, egyeztetetők; az ilyszert compromissumok életképességét — melyek mig egyfelől az újabb korigényeknek kívánnak eleget tenni, másfelől a történelmi hagyományokat is kimélik — ugy is a jövőnek, több évi gyakorlatnak kell bebizonyítani.

Több mint 20 éve már, hogy a törvényhozás a megyei szerkezet alapját megváltoztatta; de még kétszer 20 évre lehetnének elkészülve, ha arra várnánk, hogy oly megyei szerkezetet hozzunk létre, mely minden érdeket kielégítsen, minden követelésnek eleget tegyen.

Ámde oly reform, melyre évtizedek óta vár a nemzet, mely minden további reform alapját képezi, következőleg mindenek előtt elintézendő, az graecas Calendas el nem halasztható. Legkevésbé hallgathatunk e részben azok szavára, kik minél bőkezűbbek a nagy hangzású szavak, teljesíthetlen pusztá ígéretek csillogtatásában, minél nagyszerűbb reformokról szónokolnak, de ha kenyértörésre kerül a sor, annál inkább megtámadnak, késleltetni igyekeznek minden valódi reformot, minden haladást.

A nemzetnek persze rájuk kellene vár-

ni, míg az ő kezéből vehet át valamely nagyszerű adományt; hanem a nemzet ova-kodva hisz azoknak, kik folytonos gáncos-kodásaik dacára mind e mai napig oly ke-vés gyakorlati eredményt tudnak felmutatni.

Aztán, a magyar törvényhozásnak nem feladata oly mintaszerű szervezetet kidolgo-zni, mely Európát csodálatra ragadja; meg-elégedhetik: ha az saját házi szükségjeinknek megfelelően.

Hogy ennek meg fog felelni, bizton re-méljük.

Pest, június 19. 1870.

(r. l.) Az ellenzéknek nagy baja van; rend-kivül fészkelődik.

Minden áron tudni akarná és számíthatja a perczeket, mikor léphet már kormányra.

Mi legalább ezen türelmetlenség jelének vess-zük Simonyi Ernő f. hó 3 diki interpellációját, melyben azt kérdezte a miniszteriumtól:

1. Solidaritást vállal-e az összes minisz-terium a municipális hatóságok rendezéséről szóló törvényjavaslata nézve?

2. Minők ama bizonyos pontok e törv.-javas-latban, melyeknek az országgyűlés általi el nem fogadása miniszterválságot idézhetne elő.

Az ellenzéki vezérfiákat nem tartom vén-asszonyoknak, kiket a kíváncsiság anynyira bolygat, hogy mindent szeretnének már jóval előre meg tudni, tehát nem vehetem a fölebbi interpellációt más, mint annak jele gyanánt, hogy — miként fölebb említett — rendkívül szeretnék már most, előre tudni: lehet-e általán véve kilátásuk arra: mikép a hárszónok karszék megülnének, — és mily ok fogja tulajdonképen az üresedést maga után vonni?

Rajner Pál a képviselőház tegnapi ülésé-ben felelt Simonyi Ernő interpellációjára.

Am e felelet nem igen látszott kielégíteni az ellenzékot, pedig eléggé szabatos, érthető volt.

Vagy talán épen ezért nem?

Ne firtassuk a dolgot.

A belügyminiszter válaszából azt tudtuk meg, — a mit egyébiránt soha sem vonhatunk kétség-be, — hogy a municipiumok rendezéséről szóló törv.-javaslata nézve az összes miniszterium soli-daritásban áll, — továbbá: mikép a kormány nem tartja sem önmagára, sem pártjára, sem pedig a parlamentáriumra üdvösnek, már most kimondani, hogy a törv.-javaslat ezen, vagy azon pontjából egy betűt sem enged, — ambár a meg-oldásnak abban ajánlott útját és módját tartja leg-jobbnak, — mert ezáltal mintegy annak következ-tetésére adhatna alkalmat, miszerint a tárgyalá-sok útján semmi módon sem kapacitálható. Ennél-fogva fenntartja magának, hogy rendkívüli ese-tekben ezen jogával is élhessen, de azt csak a ta-nácskozással közben előadandó érvek meghallga-tása után teszi.

A belügyminiszter tisztább, correctebb és tapintatosabb választ — ennél — nem ad-hatott.

És kielégítette a felelet az interpellációt?

Első része — szinlog — igen, bensőleg — miként fölebb mondám — nem.

Második része pedig még csak szinlog sem.

TÁRCZA.

Az egyesült-államok története.

Irta Laboulaye Edouard.

A harmadik kiadás után fordította Hu-szár Imre, Pest, 1870. Kiadja Ráth Mór. Három kötetben. Az első kötet I. füze-tének ára 1 ft.

„On revient toujours a ses premiers amours.“ A francziák e közmondását alkalmazni lehet a francziák politikai idealjaira is. Midőn az ancien regimé ifju Franciaország megundorodva a zsar-nokságtól az új világ felé tekintett, hol szabadság s az ember boldogsága voltak az állam céljai, — akkor Észak Amerika volt „első szerelme.“ És midőn napjainkban belefáradt a forradalomba, mely hőven hozta a változásokat, de nem a szabadság áldásait, — akkor a szabadság öszinte tisztelői: Toqueville, Laboulaye, viszont Észak-Amerikára irányozták tekintetüket.

Bizonnyal minden francia szive feldobog, ha 1776. június 4. ére gondol, a napra, mely atyá-inknak a diadalmas birt hozta, hogy az emberi jo-gok, melyekről ő évek óta álmodik, még sem urea káprázat; — hol a nemesség java kitepte magát a versaillesi udvar kejeiből, hogy az ember legfőbb javaiért folytatott keresztes háborúban részt ve-gyen, — hol Franciaország volt az egyetlen föld, mely a nagy küzdelem borderejét felfogta s rop-pant áldozattal legvitézebb fiait küldte a küzde-lembe, melynek bére idegen nemzet szabadsága volt — de ez volt az egyetlen föld is, melynek köz-véleménye a német trónok lélek kereskedőit tíze-szavakkal megbélyegző. A monarchicus Francia-oroszának a részvétele az észak-amerikai forradalomban — első diadala volt a közvéleménynek.

De a kormány a közvéleményt nem osztá.

Szerinte a parlamentek és a miniszteriumok között semmi legkisebb titoknak sem szabad léte-znie, mert ez utóbbiak kötelesek dobra ütni min-den, — keblükben fokozatosan történt — megállá-podást.

„Fokozatosan“ — mondom: mintán va-lamin az előrelátó, practikus ember — akármely pályán — mindig az eventualitásoktól teszi függővé lépéseit, bizonyára épen így a kormányok is fokról fokra szállnak alább, vagy fölebb tör-vényjavaslataikban; hanem a demarcationális vonalt is meghatározzák ám, melyet sem föl, — sem le-felé átlépni nem fognak, melyet meggyőződésük, elveik szerint átlépniük nem lehet, nem szabad.

Példán: a miniszterium eme, vagy ama tör-vényt tartja legcélszerűbbnek, — tehát természet-esen azt hozza javaslatba. Ha ily alakban nem viheti keresztül, leszáll a második fokra, azaz: nem ellenzi azon törvény létesítését, melyet nem tart ugyan legcélszerűbbnek, de mégis céléze-rűnek.

Lehet még egy harmadik fok is, melyre le-mehet, míg végre eléri a demarcationális vonalt, s ezentul, törlik, vagy szakad, egy lépést sem tesz.

Talán mondanom sem kell, miszerint a kor-mányok e világon mindenütt, saját nézpont-jukból határozzák meg: meddig engedhetnek, hogy elveikkel következetlenségbe ne jöjjenek; mely jogot tőlük — úgy hiszem — senki sem fogja meg-tagadni.

Meg vagyunk győződve, miszerint a mi mi-niszteriumunk is bizonyára meghatározta — saját kebelében — a minimumot, a meddig a törv.-hatóságokról szóló előterjesztésében engedhet, de azt: mi legyen e minimum, csak nem ütheti dobra, még az ellenzék kedveért sem, mert hiszen ez által már előre lehetlenné fogná — úgy szól-ván — tenni a maximum keresztlövetelét, mit pedig a hazára nézve legüdvösebbnek tart.

Ezek lehetnek alkalmaikat a miniszterium né-zetei is, — azért nem ült fel Simonyi Ernő in-terpellációjának, — azért adott Rajner Pál oly választ, a minőt adnia kellett.

Meglássuk, programjába veendő-e fel az el-lenzék — ha valamikor kormányra talál vergődni — a sincerizálást és előzékenyebb lesz-e ha-szonló kíváncsiság kielégítésében?

Alig hiszszük.

Csak legyen a baloldal türelmével, nemo-kára meg fogja látni meddig mehet a kormány, a nélkül, hogy a gyeplőt kiadná kezéből.

Torda, június 12. 1870.

Ahoz fogható népgyűlést, a minőt ma az ó-tordai reformátusok templomába tartottak, a követ-választás óta nem látott Torda városa, mintba a kövek is mind reformátusokká változtak volna, egy-más hátán tolongott a tenger ember s töltötte meg zsufolásig a templomot, mely hónapok óta kongani szokott az ürességtől.

A kíváncsiság engem is oda vezetett. Látni akartam, micsoda lélek szállotta meg az atyafákat épen a Szent Lélek vasárnapján. Elgondolám, talán ledől toronykat akarják antaeni erővel újból talpra tenni, vagy silány népiszkolójukat a kor kívánal-maihoz idomítani s e szent célt végett megtakarított filléreiket az Ur oltárára letenni. Csalódtam! Vá-

Ki akart minden áron térni az utóból, mert nem látta a részvét célját. Ugy hitte, hogy a háború csak azt adhatja meg, mit annak kikértelével nyer. Ha győz Anglia, oly népet igaz le, mely az első kedvező perczet megragadja az elszakadásra; ha a forradalom győz, akkor Amerika kereskedése szabadabb lesz — s ez nagy csorba lesz Anglia tengeri uralmán.

Sem e higgadt nézetek, sem a pénzügyi-minister félelme, hogy az első ágyuszó állambuktást idézhet elő, nem állták útját, hogy az 1776. jul. 4-iki függetlenségi nyilatkozat, s az észak amerikai követ, Franklin, népszerűsége a legnagyobb benyo-mást ne gyakorolják az ország közhangulatára. Ne mes lelkésedés volt az, mely az országot magával ragadta.

Mindenekelőtt az ifju, 19 éves Lafayette veté magát az áradatba. Broglie herczeg asztalánál folyt a beszéd a nap nagy újságáról: a jul. 4-iki jognyilatkozatról. A keresetlen farmer egyszerű szavai a velünk született jogokról, a szabad állam eszményéről, mely király, nemesség és clerus nél-kül áll fenn, — a népről, mely hozzáfogott az óriási harcához a nélkül, hogy egyebe volna mint lelke-sedése jogiáért — mindez gyújtott az ifju lel-kében.

Alig tudta az ifju marquis fékezni felindu-lását az ebéd végéig. Barátait, gróf Ségurd, vi-comte Noallest, félrehívta s öszeegyezeit velők; Amerikába átvándorolni, hogy részt vegyenek az emberiség felszabadításáért folytatott háborúban. A „szabadságd icavágya“ lepte meg őket. „Soha nem vonta“ — mondá Lafayette — „jobb úgy magára a világ figyelmét; ez volt a szabadságok/utolsó harca: ha bukott volna — többé nincs menhe-lye, nincs jövője. Elyomónak, elyomítottak meg kelle kapnia leczkétjét: e nagyszerű épületnek el-kelle keltülnie, vagy az emberi jogok romjai alá temetettek volna. A harc első híre meghódította szívemet; minden vágyam az volt, hogy zászlóját

lasztási actura gyűlt össze az egyházközösségnek minden mozgatható, szavazatképes tagja erdőből, mezőről, bányából s még az utolsó csészaknyhó-ból is, hogy 4 olyan egyént válasszanak ki a szinte három ezerre menő ekklesia hiveiből, a ki rendíthetlen hive a virtus képenek, az az, hogy testelői lelkesül imádják, tisztelője a város nagy férfának, a nép barátjának (?) Dóza Józsefnek. Tehát a nagy zaj tulajdonkép — mint a tót-fran-czia mondaná — pour une omelette, a leendő nagy papiválasztásnak ügyes kézzel scenirozott előjá-téka vala.

A gyűlés menete s a tanácskozási rend fo-lyama felett nem tartozván ezen felekezethez s nem ismervén törvényeit, itélni nem tudok. De mégis feltűnt nekem, hogy egy ilyen népes egy-házban hire, nyoma sem látszott az értelmiség lé-tezésének s valamely szellemi fensőség tekintélye-nek, jelszavak után dörgött le a betanított tömeg minden józanabb szót, s az összes értelmiség hall-gatására vagy szenvedőleges magatartására volt szo-ritva.

Különösen látszott az is, hogy a midőn más egyházakban a pályázók akár szerénységből, akár mert a törvény úgy rendel, tartozkodnak a válas-zásokban cselekvőleg résztvenni, itten az egyik, a pályázó Dóza József, ki mindenáron első papja akar lenni Erdély egyik legszebb megyéjének, mellőzve azt, mit nálunk mindenki tud, hogy saját czednláit osztogatta, népgyűléseket tartott stb., a választó gyűlésben, mint népríbn, maga vitte a vezérszónoki szerepet, tehát saját ügyében teljes nyilvánossággal agitált és működött.

Feltűnt mint az idő egyik elsomorító jele nekem az is, hogy más egyházakban képviselők, biztosok választásánál fősulyt arra fektetnek, hogy mint erkölcsi vallásos testületek magukat ne csak értelmes, de egyszersmind erkölcsileg feddhetetlen férfiak által képviseltessek. Itt a többséget nyert egyének közt többséggel olyan név is figu-rált, melylyel egy sorba állni sem a két Sz.-nak, sem másnak bizony nem nagy dicsőség, merem állítani, hogy városunk egyetlen egyháza sem tette ilyen választást. De hiába! A pályázó nagyférfi érdeke kívánta, s azzal szemben mit ér az egy-ház hire, neve, tekintete.

A tanácskozással csak akadályokat vár-hattam; — ösmagamra szoritkozom tehát, s fegy-veremre e jelszót választám: cur non? Mint egy szökevény, bűnös kelt Lafayette az utra Bordeauxba, hogy az ő költségen kiállított hajóra juthasson. Családja „lettres de cachet“kat (elfogatási parancs a bastillába) küldött utána; ifju nejét könyvek boríták el. Lafayette mindennel dacolt; futárnak öltözve érte el bajóját s szállt a tengerre. De a tengeren tul nem talált oly szí-vélyes fogadtatásra mint várta. Volt ott elég kül-földi ünkeutes, de kevés volt azok közt a hasz-nálható; a legtöbb követelő kalandor volt, s a bi-zalmatlan amerikai nem szíveesen osztá meg a fö-lős számmakkal durva kenyérét. De Lafayette ki-vivta magát, barátjává lett a virginiai milicia ka-pitányának, Washington Györgynek, kinek hírne-vét ő terjesztette el először Európában; megosztott vele örömet, bánatot, veszélyt, diadalt, s nagy nap volt rá nézve, midőn örömkönyvekkel jelentetést á-mul barátjának: „A király, az én uram, elismeré függetlenségteket, s a fegyverét a tieddel egyesíti;“ és most a dandárok összejöttek; a papok nyílt té-ren ünnepléses isteni tiszteletet tartottak, s az örömtűzek mellett tanfázó csapatok ujjongva ki-álták: „Éljen Franciaország királya!“

Nem lehet megindulás nélkül megállani e na-pok képei előtt. Amaz idők ifju lelkesedésével fes-té Laboulaye híres könyvében, — melynek fordí-tását Huszár Imrétől Ráth Mór kiadásában vess-zük — az észak amerikai Unio alapításának, füg-getlenségi harcának s alkotmányának rajzát, — csakhogy megütszaltan Lafayette ábrándjaitól. A bő anyagot a lelkiismeretesen áttanulmányozott forrásokból merítve, átlátzó tisztasággal állítá össze, mely mellett egészen elleledjünk, hogy ko-moly munkára volt szükség, hogy a feldolgozás-ban a kezelés ezen érettegét és biztonságát elér-hesse. A gyarmatosi rendezet zavarát az első kö-tetben épen oly mesterileg választá szét felfogható

követtessem. Családomtól csak akadályokat vár-hattam; — ösmagamra szoritkozom tehát, s fegy-veremre e jelszót választám: cur non? Mint egy szökevény, bűnös kelt Lafayette az utra Bordeauxba, hogy az ő költségen kiállított hajóra juthasson. Családja „lettres de cachet“kat (elfogatási parancs a bastillába) küldött utána; ifju nejét könyvek boríták el. Lafayette mindennel dacolt; futárnak öltözve érte el bajóját s szállt a tengerre. De a tengeren tul nem talált oly szí-vélyes fogadtatásra mint várta. Volt ott elég kül-földi ünkeutes, de kevés volt azok közt a hasz-nálható; a legtöbb követelő kalandor volt, s a bi-zalmatlan amerikai nem szíveesen osztá meg a fö-lős számmakkal durva kenyérét. De Lafayette ki-vivta magát, barátjává lett a virginiai milicia ka-pitányának, Washington Györgynek, kinek hírne-vét ő terjesztette el először Európában; megosztott vele örömet, bánatot, veszélyt, diadalt, s nagy nap volt rá nézve, midőn örömkönyvekkel jelentetést á-mul barátjának: „A király, az én uram, elismeré függetlenségteket, s a fegyverét a tieddel egyesíti;“ és most a dandárok összejöttek; a papok nyílt té-ren ünnepléses isteni tiszteletet tartottak, s az örömtűzek mellett tanfázó csapatok ujjongva ki-álták: „Éljen Franciaország királya!“

x. y.

egyes képletekre, mint a mely mesterileg festé a második kötetben a crisis symptomát, a diploma-tia és háborúfolytatás esélyeit. A mellett a jel-lemképek, mint a Pitté, Frankliné, Washingtoné, Lafayette-é stb. épen egy kidomorodnak az elbe-szélés keretéből, a mely bámulandólag van elő-advá az Unio alkotmány-története. És egész tel-jesen szemléltető, s a munkán lapról lapra veve-kedő melegség ömlik el, mely az olvasót önkén-telenül magával ragadja.

Különben a nagyszerű tárgy jól átgondolt s mesterileg kikerekített akadémiai előadások kore-tébe van foglalva. Akkor fogott e munkához, mi-dőn 1849 ben a College de France tanárává nevez-tett ki. Franciaország akkor „egy kivihetetlen alkotmány bűnöbe sietett,“ s ez birta őt rá oly tárgyat tenni előadási tárgyává, melyben kifejt-hesse saját eszméit és nézeteit a szabadságról, s a melyről ama válságos időkben legtöbb tanula-got vélt felmutathatni hazájának. „A történelem részrehajlatlan világánál, és kivül az általános iz-gatottságok kutatni akarta, melyek a szabadság tartós feltételei, és egy anarchiában sülődő nem-zet mi módon reformálhatja intézményeit a nélkül, hogy felfüggesztené a nemzeti életet és hanyatt-homlok rohanna kalandokba.“

De ha akkor Franciaországban napi érdekű volt, ha tanulságos maradt azután is mindig: bi-zonnyal az reánk nézve még inkább; s kétsze-reesen napjainkban. Mi gyakran találkozunk a sza-badság balul értelmezésével; nálunk is öszevénük az alkotmány valódi garantáit, az egyének tör-vénnytiszteletét oly különöségekké, melyek annak aláadására vezetnek. Mi is okulhatunk a nagy-szerű példából, melyet az Unio nyújt, csak egy mint Franciaország. Nálunk is nem egy eszmét tisztázhat, nem egy baltéletet ozslathat el, nem egy helytelen felfogást javíthat ki Laboulaye eszmék-ben gazdag, s a szabadságot nem csak értő, de azt helyesen is értelmező könyve. S annyival inkább,

Magyar országgyűlés.

A képviselőház ülése június 18. án.

Elnökök: Somssich Pál.

Jegyzők: Jambor Pál és Mihályi Péter.

A kormány részéről jelen vannak: gr. Fes-tetics György, Kerkapoly Károly, Rajner Pál mi-nisterek.

A kérvények és fölliratok a kérvényi bizott-sághoz tételnek át.

Kerkapoly Károly pénzügyminister: Kolos városa közönségének egy kérvényét van szerenc-sém bemutatni a t. háznak, melyben nevezett vá-ros a keleti fő-vasutvonalat országos és vidéki ér-dekből Kolozsvártól Szamosfalva, Pusztasz. Mik-lós, Apahida, Kolozs, Egerbegy, Gyéres, Székely-Kocsárd és Latz határain át építtetni óhajtják, te-hát ugyanazon irányban, a melyben való vezetését azon vasutvonalnak a közlekedési minister ur által e napokban beterjesztett törvényjavaslat is építet-ti jónak mondja. Kérem a t. házat. méltóztatásuk talán — miután a pénzügyi és vasuti bizottságok előtt van már ezen törvényjavaslat — figyelembe-vétel végett ugyanazon bizottsághoz utasíttatni.

Elnökök: Oda fog utasíttatni.

Szell Kálmán: T. ház! Van szerencsém Szent Miklós és Apahida, ugy Kara községeknek kérvényét bemutatni a t. háznak, melyben a ko-lozsvár-marosvásárhelyi vasutvonal vezetésének meg-határozását kéri.

Továbbá Mező-őr, Alsó Szováth, Felső-Szo-váth, Berkenyes, Csehtelke, Al. Báld, N.-Szakmár Kis Szakmár, P. Kamarás és Alsó-Szombattelke, Alács, Ó Gyéres, Vajda-Kamarás és Al.-Bályán az ugynevezett „Mezőségben“ fekvő községeknek kérvényét ugyanazon tárgyban, és kérem ezeknek uta-síttatását a vasuti bizottsághoz.

Elnökök: Oda fog utasíttatni.

Rajner Pál belügyminister: T. ház! (Élénk felkiáltások: Halljuk!) Simonyi Ernő t. képviselő ur a június 3 diki ülésben az összes miniszterium-hoz egy — két kérdésbe foglalt interpellációjára felel.

Elmondja, hogy a miniszterium solidáliter jót áll a köztörvényhatóságok és a községek rende-zését illető törvényjavaslat mellett. Nem kívánja azonban a parlamenti vita előtt annak valamelyik pontjához kötni fennállását. Koronként kijelenti, melyik alapelvhez köti állását. A szabad discussio utján derüljen ki a jobb, ennekjelen kívánja előre utját zárni a cabinet-kérdéssel.

Elnökök: Tudomásul veszi a t. ház a minisz-ter válaszá? (Tudomásul vesszük! jobbfelől) A kik tudomásul veszik, méltóztatassanak felállani. (Meg-történik.) A többség tudomásul veszi. A főrendiház részéről izenet érkezett. (Halljuk!)

Apponyi Sándor gr. a főrendiház jegyzője: Mélt. elnök ur! T. képviselőház! Van szerencsém a főrendiháznak június 17. én tartott ülésében tár-gyalt és elfogadott következő törv. javaslatokat, u. m. 1. az 1870 ik évi 16. t. cz. életbeléptetésére szükséges póthitelről; 2. a magyar állam kincstár-nak tulajdonát képező Ferencz csatorna tiszletének és használatának átruházásáról és ezen csatorna kiügéséről; 3. szor az 1868, évi 49. t. cz. I-ső §)a) pontjának módosításáról; 4. szor a sz-péter fiúmei vasutvonalnak a magyar korona terü-

letére eső részének kiépítéséről; 5. az eszék-sziszek-károlyvárosi gőzmozdony kiépítéséről; végre 6. a báttaszék-dombóvár-zákányi gőzmozdony vasút kiépítéséről, az ide mellékelte jegyzőkönyvi kivonatokat kiegészítve a képviselőháznak tiszteletteljesen átadom. (Üljenzés.)

Sz. éll Kálmán jegyző: (olvassa a jegyzőkönyvi kivonatokat.)

Elnök: A főrendek által minden megjegyzés nélkül elfogadott s átküldött hat rendbeli törvényjavaslat szentesítés végett Ő Felségéhez szokott módon hódoló tisztelettel fel fog terjesztetni.

Következik a bizottsági jelentés.

Sz. on t a g h Pál (gümöri) előadó: (olvassa a központi bizottság jelentését a buda pesti lánczid megváltása tárgyában.)

Az osztályok előadói által alakult központi bizottságok jelentése a buda-pesti lánczid megváltása tárgyában.

A központi bizottság a buda pesti lánczid megváltása iránt a magyar állam és a nevezett lánczidárulat között kötött szerződést és arra vonatkozó 414. sz. a. törvényjavaslatot — a pénzügyminiszeri előterjesztésben és a pénzügyi bizottság jelentésében foglalt, s általa is egész terjedelmében osztott indokok alapján, mint a főváros forgalmára és a hazai kereskedelem érdekében szükséges és a mellett jutányos áron szerencsés befektetés ügyelett — úgy általánosságban, mint némi csekély észrevételekkel részleteiben is elfogadásul ajánlja.

Elnök: Mintán az osztályok s a közp. bizottság a pénzügyi bizottságnak e tekintetben benyújtott jelentését egészen magukévá tették, szükségtelen kinyomtatni egyebet, mint ezen jelentést. Maga a törvény igen csekély szavakban történt változtatásokkal megmarad; annál fogva a jelentés ki fog nyomtatni holnapig, és hétfőre a t. ház megegyezésével szintén napirendre tűzetik e törvényjavaslat.

A hétfői ülés tárgyai tehát: a posta, távirat, az érsekújvári nyitrai vasút és a lánczid megváltásáról szóló törvényjavaslat. A mai nap pedig méltóztassanak még az e havi költségvetést tárgyalni.

Mihályi Péter jegyző: (olvassa a gazdasági bizottság jelentését.)

Elnök: Méltóztatnak elfogadni a gazdasági bizottság jelentését? (Elfogadjuk.) Az elnökség tehát fölhatalmaztatik ez összegnek folyóvá tétele iránt.

Kérem a t. képviselőket, méltóztassanak az osztályüléseket folytatni.

Lajthántúli dolgok.

Bécs városát a szőnyegen lévő választások foglalkoztatják s tartják izgalomba, már a mennyire a jó csendes bécsi vér izgalomba jöhet. A választások még nincsenek ugyan megejtve, de, mint a „P. N.“-nak írják, eredményét má már látni lehet.

Az I. kerületben (belváros) Giskra és Kuranda fogják a legtöbb szavazatot kapni, a harmadik helyet Glaser tanár, a 4-dikét dr. Süger s az 5-ikét Brestl (határozott centralisták) fogják elnyerni.

A II. kerület Suess tanárt fogja megválasz

mert a parvonalban, melyet az eszmék felfogására nézve Franciaország s az Egyesült-Államok közt von az előszóban, nem egy vonást találunk, melyen tükrölni lehet.

„A gyarmatok történelme“ — gyomond Laboulaye — „új világba vezetett be engem. Amerika egészen másképp értelmezi a szabadságot, mint Franciaország: az angol szabadság ez tulajdonképen; de minthogy az Egyesült-Államokban nem létezik aristokrácia és nem léteznek góth maradvány formák, melyekbe beburkolhatnak, sokkal jobban lehet látni egész nagyságát és egyszerűségét.

Franciaországban csak a chartában hitték a szabadságot létezni; mindig azt vélték, hogy a két-kamarai rendszer, választási törvény és a censura eltörlése által a mű be van végezve. A roppant központosítás, a valódi császári közigazgatás, az államvallás, a kormány kezében lévő nevelésügy sohasem retenté el a balközép politikusaikat (midőn egész Franciaország a balközép híve volt), semmit sem láttak mindezekben, a mi a szabadsággal összeférhetlen lett volna.

Ellenben az Egyesült Államokban nem a politikai szabadságot tartották az épület egyszerű betetőzésének; tudják ott jól, hogy a szabadság oly nehéz tárgy, mely mindent összevesszen súlyával, és hogy semmi se képes azt fenntartani, csupán ön maga. Azért beleékeltek azt még a társadalom alapfalába is.

Azt tartják ott, hogy az írott alkotmány csak egy papírdarab, és ha a szabadság nem mindenkéltől elválasztás és szivbeli szükség minden polgárnál, akkor a legelőkeltebb és legrabandább alkotmány sem egyéb veszélyes agyremény; a Spanyol Amerika példája ezt eléggé bizonyítja. A vallás, a nevelés, a községi szervezet és a nemzeti védrendszer (militia) által gyakoroltatik meg a szabadság a polgár lelkében; ez ama négy oszlop, mely az alkotmányt fenntartja. Az államtól

tani, ki, mint politikus, a bécsi elasztikus iskolához tartozik.

A III. kerületben Köpp lesz a győztes, mintán a titkos mellékkormány is elősegíti.

A IV. kerületben fog kifejlődni a leghevesebb baroz. A radikálók jelöltje Held tanár, becstelen, de nagyon fiatal és határozatlan; ép oly szerencsésen jelölt, mint a német egyetlek jelöltje, a Deák Ferencz által nevezetessé tört Lustkandel.

Az V. kerületben a radikálisok győznek, jelöltjük Stendel, eddig jelentéktelen név.

A VI. kerület Klemmet, egy tisztos polgárfiát választja meg.

A VII. kerület nagy zavarban van. Egyik jelöltje Schindler, másik dr. Schrank, egyik sem bírja a bizalmat.

A VIII. kerületben Felder pályázik biztos kitalással.

A IX. kerületben dr. Hoffer volt képviselő lesz a diadal.

Általában tehát a régiiek fognak megválasztatni, nem azért mintha nem lennének új kapacitások, hanem azért, mert nem mindenki szereti azon pszichológusokat, melyeknek ki van téve az, ki nem akar a „Neue Freie“ kurtjébe fújni.

A földmiveseké lett kis-kedei cigányokról.

A Kis Kedében lakó cigányok az 1807 dik év táján települtek le földesúr Imre Lukács keze alá. Kedébe jövetelök előtt sátorosak voltak, üst foldozás és kovács munkából éltek. Származtak Kénosból. Két családból álltak. Összesen két férfi és két nő. Egyik férfi neve volt Livó Jankó, a másik Livó Samu. Hogy a földmivelésbe is beleszoktak, az tulajdonítható nem régen elhunyt Imre György urnak, kinek jól rendezett gazdasága folytatásában mint zsellérek, tenyérrel dolgoztak. Jankónak két feleségétől sok fia és leánya született, úgy Samunak is egy feleségétől két fia született, kik mind mezei munka mellett nőttek fel. Most jelenleg nyolcz család van, kik Kis Kedében laknak.

Azon nyolcz családból két családfő később más helységről települt Kis Kedébe házasság, nőstlése útján. Jelenlegi népességök meghaladja a negyvenet. Vallásuk nézve mind unitáriusok. 1848 előtt görög-nem egyetlül hiten voltak, akkor az alsó-boldogasszonyfalvi oláh pap keze alá tartozván, annak fizettek némi bért.

Az 1848-diki események következtében tömegesen az unitárius vallásra áttérvén, a nagy-kedei unitárius pap béradói. Itt megjegyzendő még az is, hogy most nem „Livó“ a vezetéknevük, Fodorra változtatták.

Erkölcökre nézve csak azt lehet megjegyezni, hogy tolvaj, verekedő nincs közöttük, de természetük levén a család, az néhányan, ha szerit módját ejthetik, folytatják, de nem nagy mértékben. Vannak közöttük olyanok is, kik folytatják a kovács mesterséget, de inkább napszámosságból élnek; egyéb keresetök igen csekély.

Ősi nyelvükön ritkán beszélnek, hanem csak magyarul, egymás között is. Különbben a korosabbak értik saját nyelvüket, de a fiatalabbak, úgy szólva, nem értik, hanem csak a magyar nyelvet beszélik.

Itt megemlítendő még az, hogy egyik családfő K. Kedéből átköltözött Nagy-Kedébe három fiával s egy leányával, e családfő neve Fodor Samu volna

elkülönített egyház, — következőleg sem belső villongások, sem pénzért megvásárolt szövetség; az állam kezeiből kivett, de a községet kötelező nevelésügy, mely a köztársaságra nézve élet és halál kérdésének tekintetik; nemzeti honvédelem, mely a polgárok kezébe teszi le az állam rendőrségét és védelmét, és kizár minden nagyra-vágyó és hódítási politikát; az érdekei felett függetlenül intézkedő és minden hibájáért és tévedésért felelős község: ime ezek az Egyesült Államokban a szabadság főköllékei, s e köllékek nálunk mindenkor hiányoztak.

Ott a politikai élet nem közönséges, hanem roppant, mint valamely betegség, hanem kiegészítő része a mindennapi életnek. Ott az ember nem csupán ügyvéd, iparos vagy munkás, hanem egyuttal polgár is. Ott mindenki foglalkozkodik közzelről vagy távolról egyháznak, iskolájának és községének ügyeivel is, saját ügyei mellett. Amazok a legilletik őt kevésbé mint ezek, mert ő maga szedi be s fordítja a kifizetőt célzra, vagy ellenőri azon pénzüsségeket, melyeket fenntartásukra megszavazott, és mert saját előnyére vagy hátrányára szolgál polgártársainak bölcsesége vagy hibája.

Ekkép az Egyesült Államokban található fel ama nyilvános élet, melynek oly szép példái hagyta hátra Görögország és Róma; a polgár a legelső naptól fogva megszokja szeretni az államot mint saját tulajdonát, és ezáltal elsajátítja azon jogosult büszkeséget, mely a köztársaságok erejét és erényét képezi.

A nyilvános életnek e rajza, s megalakulása történetének leírása, oly egyszerűen eseeitve mint azt Laboulaye téve, lehetlen, hogy ne érdekelje s mi közönségünket: a tanulmányok, miket nyújt; az élvezetét, mi az olvasóra vár. S a könyv derék kiadója Rath Mór valódi helyes tapintatnak adja jelét, midőn közzétételével a tanulasgot s az élvezetet közönségünknek nézve megszerezhetővé teszi.

(B. K.)

rendszerint, de arról a névről nincs ott hallomás, hanem Csampi néven ismeretes. Erről fel lehet tenni s elmondani, hogy mind ő, mind pedig a fiai egyről egyig mind becsületes, szorgalmatos, józan életűek, egyszerűségi jó falusi kovácsok. Laknak saját jószágukon és saját házukban, mit ezéltt mintegy három évvel szerettek saját kereseményükből. Ősi nyelvüket nem beszélik, hanem csak a magyar nyelvet, nem is értnek más nyelvet. A székely családok szokásaihoz közelebb állnak, mint a Kis-Kedében lakók. Van két jó szarvasmarhájok is.

Minthogy Nagy-Kedében egyetlen kovács sem vala, idejöttök előtt a nép ottan elismerte, hogy a község kintnő hasznára válik ottan létök, anyival is inkább, hogy becsületes egy embereket. Ezekeken kívül a Kis-Kedében lakók közt, az értesítés szerint, jelenleg egynek sincs sem lova, sem más-nemű marhája, hanem egy egy sertést s még többet is szoktak tartani rendszerint. Az ifjabb nők, főképp néhány leányok élni szoktak a szent úri vascsorával is, s ezek a vasárnapi s más ünnepeken olyan cifrán, fényesen szoktak öltözködni, mikép egy lehet nézni őket, mint megannyi veres-sen s tarkán repeső pillangókat. Ezek is mint a férfiak is munkások, sokszor felibe vett szántót mivelnek kukoriczának.

Volt egy cigány család Kis Kedében „Rupa“ név alatt. A családfő a vén Rupa Laci a múlt évben más világra költözött. Maradt három fia: Laci, Sándor és Lajos. Ezek mindhárom családjukról híresek valának az egész helységben, többnyire lovat vásároltak, készpénzzel is, hitelben még többször; ravasz, elmés fortélyakkal annyi embert meg szoktak csalni s csaltak is, a mit sok volna mind előszámlálni. Később, hogy elismertettek, nem igen találkozott oly együgyű, ki engedje magát általok megcsaltni. Kis-Kedei derék földesúrok őket mint jó madarakat annyi tettükért ezéltt mintegy három évvel igen helyesen eltávolítá Kis-Kedéből, kettő, tudás szerint, Tordátfalván lakik, a harmadik, Sándor, Nagy-Kedében diszult a falunak.

Mint említve vala, aféle verekedés, zenebona ritkán történt közöttük, néhány éjjel, midőn előbb nappal, mint tünnepezen jól pálinkáztak vala, csináltak olyas lármat, csetepatét, mit a bírának kelle csillapítani. Egykor közöttük hárman vásárra indulának Keresztúrra, utjokban közibe jöve más falusi három cigány is, s ott, ők tudják, mi okból összeszedőndorodának nagy lármaival, ekkor egyik a Kis-Kedeiek közül neki rohana a másnak magasra felemelt nagy bottal, s hitte volna az ember, hogy azon perczen agyonliti azt, de birtelen visszahátrálla néhány lépéssel, mondván: „Nó, ma nem, de holnap igaz, hogy agyonliti.“ Ezt négy ízben ismétlé egymásután, s mindannyiszor reá mondá visszahátráltában: „Nó, ma nem, de holnap igaz, hogy agyonliti.“ T. J.

UJDONSÁGOK.

(—) A királyasszony Ő Felsége a nagy-bnni felhőszaradás által karosultak fölségelésére legf. magán pénztárából 100 forint méltóztatott legkegyelmesebben adományozni.

— Sz. 7001. u. k. 1870. Hirdetmény. Az erdélyi földterhentesítési kövénnyeknek az 1870-ik év első felére meghatározott kisorsolása f. év és hó 30 kán délelőtt 9 órakor az ország házában a feloszlott kir. főkörmányszék tanácsstermben nyilvánosan fog megtartatni. Mi is ezennel közhírré tétetik. A magyar kir. földterhentesítési alapigazgatóságtól. Kolozsvárt, 1870. évi június hó 18. kir. biztos Ő nmlga helyett: Nagy Elek miniszteri tanácsos.

(—) A korondi fürdőn július 1-jétől kezdve végig a kolozsvári zenekar fogja legifj. Salamon János vezetése alatt a fürdőidényt választott zenedarabokkal fűszerezni.

(—) Iparkiállítás Segesvárt. A segesvári ipar-egylet által alapszabályai értelmében évenként, a segesvári nyári vásár alkalmával rendezendő iparkiállítás, — melybe a Segesvár városi és székbeli iparosok készítményei vétetnek fel — június 26 án d. e. 9 órakor a segesvári ipar-egylet elnöke által ünnepélyesen megnyitattik és jun. 28-káig naponként 8 óráig déli 12 óráig, továbbá d. u. 2-től esti 6 óráig a közönség részére nyitva marad, június 28 kán esti 6 órakor pedig bezáratik; mire a segesvári ipar-egylet a hazai ipar minden pártolóját tisztelettel figyelmeztetni kívánja.

— Megjelent és szerkesztőségünkhez is be- küldtetett: Egyetemes és részszertű Egyházjog alapjai. Küönös tekintettel a magyarbbon prot. egyházakra. Irta Kovács Ferencz, a debrecz. ref. főiskolában a római jog tanára stb. Második teljesen átdolgozott kiadás. II. Füzet. Az egész mű ára 2 frt 40 kr. o. é. Ifj. Csáby Károly kiadónál. Debreczen. 1870.

Az országos erdészeti-egyesület Évkönyve az 1869 dik évre. Szerkesztő Bedő Albert, egyes. titkar. Érdekes tartalmából kiemeljük: Az államerdőkről. A magyar birodalom államerdőinek 1870 dik évi költségvetése. A magyar állam catasteri munkálatainak állapota 1869 ben — és számos közhasznú cikkek és ismertetések az erdőgazdászati és használat köréből. Megjelent Pesten, 1870. Köcsi Sándor nyomdájában.

(—) A „Pesti Napló“ arról értesül, hogy a még hiányzó bonvédtisztek és orvosok kinevezése e napokban fog megtörténni.

(—) A híres vatikáni levéltárnokot, Theiner Ágostont néhány nap előtt letették hivatalától, mint beszélik, Strossmeyerrel való szoros összeköttetése miatt. Theiner születésére nézve sziléziai és már 20 év óta főnöke a vatikáni levéltárnak. Egyháztörténelmi művei európai hírnevet szereztek neki. Két nagy kötetben kiadta a vatikáni levéltárnak azon okmányait is, melyek Magyarországra vonatkoznak. Egy ideig nagy kegyében állott a pápának s az által megbízott, hogy XII. Kelemen s a jezsuitákról egy művet írjon. Ezáltal Theiner magára vonta a jezsuita párt gyűlöletét, mely még növekedett, midőn a múlt évben közrebocsátá művét a francia concordatumról, melyben a jezsuitákat nagyon előveszi. Arról gyanúsíták most, hogy ő az, a ki az okmánytárakban való roppant jártasságánál fogva az ellenzéki püspököknek anyagot szolgáltat a pápai csalihatatlanság megtámadására. Helyébe már ki is neveztek megr. Cordonit.

(—) Xántus János Saravakból ismét irt egy levelet, mely ápril 29-én kelt s csak pár nap előtt érkezett meg, mutatva a nagy távolságot, melyben e derék természettudós a nemzeti múzeum számára gyűjt. „A rájáhal—írta e levélben—kirándulást tettem a Batang Lupar Kajang folyók. A rájáh oly szives volt, hogy két dajék harcos füstölt fajtát is a nemzeti múzeum számára ajándékozta. Ezek azért érdekesek, mert majdnem lehetlen ilyesmit más uton szerezni. Sok százados ősi szokás ugyanis a törzsekél, hogy minden leölt ellenség fajtát levágják, megfüstölik, a velőt kitégetik belőle s aztán az ugynevezett „fejházban“ függesztik föl, mint diadaljelet. A fejház valóságos váda, melyet éjjel-nappal katonák őriznek, s némelyikben két-háromezer fej is van. Ha új fej érkezik: van ünnepegyesség, táncz, eszem iszom. A londoni antropológiai társulat évek óta kér egy ily fejet a rajától, de nem kapott tőle. Nekem kedvezett a körülmény. Egy évnegyed előtt ugyanis a Batang Lupar folyónál harcz folyt a déli ellenséges dajék törzsek ellen, s két harczost elejtettek, az egyik garawiki törzs ölte le, de fejüket a másik vágta le a füstölő ki. E két törzs most pört indította a rajah előtt, egyiránt követelve a fejeket. A rajah egyiknek sem adá, hanem a mint a pürös felek eltávoztak, azonnal nekem adá múzeumunk számára.

(—) Beszélni nem mindig ezüst. Lucca Paulina asszonynak legutóbbi sz. pétervári vendégszerelése alkalmával a híres primadonna képezte az ottani társaság beszélgetése tárgyát. Egy Pétervárról kiinduló vasúti vonat másodosztályu coupéjában is élénk társalgás folyt a híres énekesnő felől, ki az előtti estén vett búcsút a közönségtől az „Afrikai nő“-ben. Egy bölgy nagyon csipős kifejezésekben nyilatkozott Luccáról: „Nagyon öreg már szerepehez, sőt általában a színpadra is; rég vissza kellett volna már vonulnia; régebben érhetett valamit, de most nincs meg benne a classici nyugalom, s még a mellett milyen csunya is!“ Azután egy mellette ülő idegen urhoz fordult a beszédes asszonyság: „Nos, uram! ön mosolyog és nem szól. Hát nincs igazam? nem elvirított e már Lucca?“ „Ugyan kérem — válaszolt a kérdező — mondja ezt meg Lucca asszonynak magának; szemben ül önnel.“ Kinos pillanatok állottak be a társaság közt. A beszélés bölgy minden ily helyzetben kigondolható mentegőzésekkel fölhoz. „Bocsánatot esdek — szolt dadogva — tegnap esti rosszulétem lehet az oka, aztán meg csak egy kis részét hallottam a szerepek. Az ember könnyen ítél. Aztán meg a „Vossische Zeitung“-ban, melyet járatok, mindig csak ócsárolni hallottam kegyedet. De az a kritikuss, az a tudatlan ficzkó, bizonyosan valami vakmerő és utálatos ember lesz.“ „Nem mondaná ön azt meg egyenesen neki? — válaszolt Lucca asszony. fionom mosolylyal, mutatva az idegen urra — „épen ön mellett ül.“

— Folyó hó 17-kén Pesten elhunyt, homorodkarácsonfalvi Fűzi Eszter, m. kir. somsiétszéki bíró m.-ostögödi Papp Alajos nejeinek hltl tetemei ide szállítatván, a Schütz József fele sirbóltból e hó 22 kén d. u. 5 órakor fölöstök tartott rövid halotti ima után örök nyugalomra helyeztetek.

— Hibaigazítás. A „K. Közönség“ idei 72 dik számu „Közönség köre“ czim alatt megjelent nyilvános számadásban, a 4 dik hasábon felülről lefelé számíva a 17 dik sorban kamat beszámítás helyett bibásan áll lezámitás, — a 19 ik sorban gyűjtés helyett gyűlés, — az 57 dik sorban Schobel Schabel helyett, Chroner Csoma helyett.

KÜLFÖLD.

Páris, június 18. A törvényhozó testben ki- nyilatkozta a hadügyminiszer, hogy a marokkói expedícióra vonatkozó hírek alaptalanok.

Pire marquis interpellált ad be, melyben azon kérdést teszi, hogy a plebicium után, mely a dynastiát megerősítette, nem volna-e tanácsos a Bourbon-ágot visszahívni, és az Orleans családunk javait visszazárni.

A francia államtörvényesek e hó 18 ra lett Blois ba egybehiva; hogy Flourens a társai fölött az állítólagos öszeseküvés ügyben utóletet mondjon, egy a mint azt a köztársaság titolójedében...

elkötdekből áll. A bírák az államtanácsnokokból választatnak s ezek képezik a jurit. Az eddigi államtanácsnokok megbízatása azonban rövid idő előtt letelt s a választások csak most történiék meg.

Páris, jun. 18. A császár még mindig beteg; mindamellett előkötött a minister tanácsban. Római hírek e hó 15 ről jelentik, hogy a csalhatatlanság feletti vita megkezdődött. A tulzó infallí

bilisták azt hiszik, hogy a viták Peter-napiáig belesznek végezve.

Madrid, jun. 18. A carlista junta elhatározá, hogy manifestumot bocsát ki, mely a vallásos türelmetlenségre nézve kedvező; egyuttal indítványt fogadott el, az inquisitio ismétli behozatalára vonatkozólag. (?)

Flórencz, jun. 18. A Valcamonica hegyesében, a tiroli batáron ismét egy banda merült fel. A bántető-törvényi bizottmány a balabüntetés fenntartása mellett nyilatkozott.

London, jun. 18. A felsőház, a második olvasás után elfogadta az irlandi földbirtok billt.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Junius 21-n: 5% Metaliques 100 frt 60 35. 5%, Nemzeti kölcsön 100 frt 69.70. Kamat 60 35. 1860. Kölcsön 96 20. Bankrészevény 722. Hitalintézeti részvény 200 frt 253.90. London 10 ft at. 100 frt. 23 1/4 kr 120.80. Ezttel 118 25. Ca. királyi arany 5.74. Napoleondor 20 fran. 9.60 1/10.

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 80.—. Temesi 78.75. Erdélyi 77.25. Horv.-Slavon 83 —.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

HIVATALOS.

B. 532. 1870.

Pályázat.

A méltóságos m. kir. bánya, erdő- és sólygi főigazgatóság jelen év május hó 29-kén kelt 4265 számmal jegyzett magos rendelet alapján egy gépész-segédi álló más lévén bétöltendő, arra nézve a pályázat ezennel megnyitattik.

A pályázni kívánóknak, okmányilag ki kell mutatniok, a gőzgépek gondozásánál szükségelt gyakorlati képességüket, józan és erkölcsi jó magukviselkedetüket, nem különben szolgálatai egészesge testi erővel való bírásukat, egy magyar és román nyelvbeni jártasságukat. Elsőséget nyerend az, ki fentebbiek mellett a műkovács mesterségbeni jártasságát okmányilag ki tudja mutatni.

Ezen állomással egybekötött járandóságok, 32 forint havibér, szabad szállás, vagy annak nem léteben 15% szálláspénz, szabályszerű sölleték, a táreládnak tagja lévén szabad gyógyszer és orvosi ellátás.

Pályázni kívánók, okmányokkal ellátott kérvényeket tisztelt előljároságuk útján jelen év július hó 20-ig alóli m. kir. sóbánya hivatalhoz juttassák, ezen időn túl befolyó kérvények tekintetbe nem fognak vevődni.

A m. kir. sóbánya hivatal Maros-Ujvárt, 1870, junius 18-án.

NEM HIVATALOS.

Wichtig für Bücherfreunde!

Garantie für neu, komplet und fehlerfrei!!

Die Preise sind in Ö. W. in Banknoten gestellt.

a) Bibliothek deutscher Original-Romane 10 dicke grosse Bde., Octav. Ladenpreis 20 fl. für nur 2 fl. b) Bibliothek historischer Romane der besten deutschen Schriftsteller, 12 dicke grosse Bände Octav., Ladenpreis 27 fl. für nur 2 fl 50 xr. c) Neueste Bibliothek historischer Romane der besten deutschen Schriftsteller, 12 dicke grosse Bände Octav. Ladenpreis 30 fl. für nur 3 fl.

Die vorstehenden 3 Bibliotheken a. b. c. sind erst neuerdings von mir angekauft und wurden bisher noch nicht ausbezogen!!!! Geschichte des Rabbi Joschua ben Josef Hannotri genannt Jesus Christus. Einzig wirklich wahre und natürliche Geschichte des grossen Propheten von Nazareth 2 Bde. gross Octav 3 fl. (Ein seltenes und höchst interessantes Werk)

Das 6. und 7. Buch Mosis das ist Moses magische Geisterkunst, das Geheimnis aller Geheimnisse, wort und bildgetreu nach einer alten Handschrift des Papstes Gregor Kraus in 33 Kupfertafeln sammt einem wichtigen Anhang (dieses höchst interessante Werk ist nur in wenigen Exemplaren gedruckt und daher sehr selten) früherer Preis 16 fl. für nur 5 fl.!!! Paul de Kocks humoristische Romane. Beste illustrierte Prachtausgabe 50 Theile mit 50 feinen Bildern 7 fl. Erholungsstunden Belehnende Unterhaltung in Erzählungen und Geschichten mit Bildern. 300 Seiten stark gross Octav sehr elegant 1 fl. 20 xr. Der Landwirth des 19. Jahrhunderts eine umfassende Darstellung der gegenwärtigen Landwirtschaft in allen ihren Zweigen. 50 Bände mit 2500 Abbildungen nur 6 fl.!!!! Der grosse Anekdoten-Schatz in 1000 humoristischen Erzählungen, Gedichten, Anekdoten, Puffs 10 dicke Bände, gr. Octav nur 2 fl. Neuer Venuspiegel mit Abbildungen (versiegelt), 1 fl. 80 xr. 1) Schiller's sämtliche Werke, Original-Ausgabe 12 Bde. 2) Göthe's Werke, 6 Bde. 3) Album nordgermanischer Dichtung 2 Bde. mit Stahlstichen, gr. Octav pompöser Prachtband mit Goldschnitt. Alle 3 Werke zusammen nur 6 fl.!!! Sophie Schwarze Romane aus dem Schwedischen, 118 Bde. 7 fl. 60 xr. Feierstunden in 100 ausgewählten Romanen, Erzählungen, Novellen etc. mit vielen hundert Illustrationen, 2 Bände sehr elegant, 3 fl. 20 xr. Bibliothek ausgewählter Erzählungen von Hackländer, Höfer, Gerstäcker, Fanny Lewald, Wildermuth u. A. 24 Bde. gr. Oktav sehr elegant 6 fl. Die Ausbeute der Natur. Eine Anweisung die Naturkräfte fürs Leben nützlich anzuwenden mit 358 Recepten. 400 Seiten stark nur 1 fl. 50 kr. Süddeutschland, Ungarn, Schweiz, und Italien die lustriert, malerisch beschrieben mit 175 sauberen Abbildungen sehr elegant 2 fl. Die Fortpflanzung des Menschen und die heimlichen Gewohnheiten beider Geschlechter, mit 24 fein lithogr. Abbildungen 3 fl. Dr. Heinrich, vollständiger und sicherer Selbstarzt für alle Geschlechtskrankheiten, versiegelt. 2 fl. Dr. Morel, das Geheimnis der Zeugung, 2 fl. Dr. Warston die Heilung geheimer Krankheiten und selbstverschuldeter Schwächen 1 fl. 50 xr. Der Ehespiegel (versiegelt) 1 fl. Eugen Sue's Romane, hübsche deutsche Cabinet-Ausgabe, 128 Bände 8 fl. Walter Scott's Romane, deutsch, neue elegante Ausgabe 108 Bände 9 fl. Hogarth's sämtliche Zeichnungen, mit Lichtenbergs vollständiger Erklärung und circa 100 Stahlstichen, Prachtband 7 fl. Willibald Alexis ausgewählte Romane. 6 Bde. Ladenpreis 19 fl. nur 3 fl. Geschichte der Kriege Oesterreichs gegen Preussen. von 1740—1866, 20 Theile gross Octav, mit 20 sauberen Stahlstichen 2 fl 50 xr. Mexiko, grosses Prachtkupferwerk, circa 400 Seiten stark gr. Octav mit 16 prachtvoll ausgeführten Stahlstichen, feinstes Papier in elegantester Ausstattung nur 2 fl. Der Kreuzzug der Schwarzen, höchst interessant, 2 Bände neueste Ausgabe in schöner Ausstattung nur 1 fl. Boz (Charles Dickens) ausgewählte Romane. 43 Bände 2 fl. 50 xr. Spanien und Portugal, malerisch-historische Beschreibung der pyrenäischen Halbinsel mit 12 Prachtstahlstichen, nur 2 fl. Die Dresdener Gemälde-Gallerie mit 24 Photographien der beliebtesten Bilder derselben, elegant geb. mit Goldschnitt 5 fl. Die malerischen Rheinlande, 400 Seiten stark mit 100 sauberen Abbildungen 2 fl. Vom Vergnügen 3 Bde. 7 fl. Aus dem Leben eines jungen Mannes und seiner schönen Frau, 2 Bde. 4 fl. Ida's Memoiren, 4 Bde 2 fl. Grecourts Gedichte, 2 fl. Die Sinnenlust 3 fl. Moderne Sünden 3 Bde 2 fl. Memoiren eines Kammermädchens 1 fl. Die Damenwelt unter der Regentschaft des leichtfertigen Herzogs von Orleans 1 fl. 50 xr. Olga und Lottchens Erlebnisse 4 Bde 2 fl. Hulda und Fanni's Abenteuer 4 Bde. 2 fl. Chronik scandaleuse, 2 fl. Das weltberühmte echte Düsseldorfer Künstler-Album, grosses Prachtkupferwerk ersten Ranges, mit Text und zahlreichen Kunstblättern, der vorzüglichsten Künstler, (jedes Blatt ein Meisterwerk) Quart, pompöser Prachtband mit Goldschnitt, 5 fl. Polizei-Geheimnisse und der Jesuit, höchst interessanter Roman aus der Neuzeit, 5 Bde. gr. Octav, 2 fl. Rafael-Album, mit 24 prachtvollen Photographien, Rafael'scher Meisterwerke, eleg. geb. 5 fl. Alexander Dumas Romane hübsche deutsche Cabinets Ausgabe 128 Bde 8 fl. Malerische Naturgeschichte der drei Reiche, 750 Seiten Text mit 330 prachtvoll kolor Kupfern, Prachtband 3 fl. 1) Shakespeares sämtliche Werke, illustr. neueste Auflage in 12 Bänden mit Stahlstichen in reich vergoldeten Prachtbänden 2) Neues elegantes Schiller-Denkmal, 2 Bände, gr. Octav. (dieses Werk kostet im Ladenpreis allein 9 fl.) Beide Werke zusammen 6 fl. Die malerische Schweiz, 2 Bde mit 75 sauberen Abbildungen, 2 fl. 1) Lessings Werke, elegante schöne Octav-Ausgabe 2) Körner's sämtliche Werke, Prachtband. 3) Eduard Duiler's Gedichte, Original-Prachtband mit Goldschnitt Alle 3 Werke zusammen 4 fl. 1) Gooper und Kpt. Marryat und Ferry's ausgewählte Romane, 34 Bände. 2) Leopold Schäfer's Novellen 9 Bände, schöne Ausgabe (diese allein kosten im Ladenpreis 9 fl.) Alle 4 Werke zusammen 4 fl. Illustrirte Mythologie aller Völker, 10 Bände mit 300 Illustrationen, nur 2 fl. Heinrich Zschokke's humoristische Novellen, 3 Bde, gr. Octav 2 fl. 80 xr. George Sánd's Romane 75 Bde. 5 fl. Die Justizorde aller Länder, interessant erzählt, 20 Theile, mit sehr vielen Illustrationen, 2 fl. Der illustrierte Hausfreund, Scherz und Ernst zur Unterhaltung und Belehrung 2 Bde. mit 140 feinen Stahlstichen und Illustrationen 1870, nur 1 fl. 20 xr. 1) Webers Demokritos neueste Ausgabe gr. Octav. 2) Saphirs humoristische Schriften, beide Werke zusammen nur 2 fl. 50 xr. Chronik des Oeil de Boeuf der innern Gemäcker des Schlosses in Paris, und Verfalls der Sitten unter Ludwig des XIV. XV. und XVI., 8 Bände gr. Octav (selten) fl. 11. Capt. Chamier's sämtliche beliebte Seeromane 15 Bde gr. Octav 3 fl. 50 xr. Capt. Wilson's sämtliche Seeromane, 6 Bände Octav. 2 fl. Brasilien höchst merkwürdige Erlebnisse und Reisen in diesen so interessanten Lande von J. Ratliffe 2 Bde, mit 48 sauberen Abbildungen 2 fl. Ostindien malerische Beschreibungen dieses höchst interessanten Erdtheils, gr. Prachtwerk, 160 Stahlst. statt 8 fl. nur 2 fl. 50 xr. Bibliothek deutscher Klassiker, 160 Hamburger Novellen pikant, interessant, 3

Bde 2 fl. Cassanova's Memoiren, beste vollständigste deutsche illustrierte Ausgabe 17 Bde gr. Octav 9 fl. Liebes-Abentheuer des Lorenzo da Ponta, Seitenstück zum Cassanova, 3 fl. Liebesabentheuer des Chevalier Faubias, neue vollständigste Ausgabe, 2 Bde. gr. Octav 4 fl. Schönheits-Album mit 20 Photographien von Frauengruppen in reizendster Stellung, sehr elegant, 4 fl. Frauenschönheiten Beautés de Femmes 24 brillante Photographien von Frauengruppen in reizendsten Positionen elegant gebunden 5 fl. Friedricke Bremer ausgewählte Romane 39 Theile 2 fl 20 xr. Das 7-mal versiegelte Buch der grössten Geheimnisse 2 fl. Heinrich Heine Hölleflanz, höchst launiges Poem in 24 Kapiteln 1 fl. 40 xr. Die Stadtlocke Illustrirte Unterhaltungen zu Lust und Lehre. 380 Seiten gr. Quart mit über hundert sauberen Illustrationen 1 fl. 50 xr. Das illustrierte Paris romantisch malerische Beschreibung dieser Weltstadt. 380 Seiten stark mit 150 feinen Abbildungen 1 fl. 80 xr.

Musikalien.

Der musikalische Hausfreund Festgabe für geübte Spieler. 12 elegante Salon-Kompositionen enthaltend, 2 fl. Weber Album, 10 brillante Original-Compositionen von Weber, Spohr, Meyerbeer, Kücken, Taubert u. s. w. nur 2 fl. Grosses Hamburger Tanz-Album für 1870, das Grösste existirende, 60 Seiten stark 2 fl. Walzer-Album, 6 der beliebtesten brillanten Walzer von Godfrey, Faust ect. enthaltend 2 fl. Opern-Album, brillant ausgestattet, 6 Opern enthalten 2 fl. 30 der neuesten, beliebtesten Tänze, einzeln 15 xr. zusammen 2 fl. Die beliebtesten Opern der Gegenwart: Robert. Norma. Stradella. Troubadour. Stumme, Nachtlager, Don Juan, Regiments-tochter, Freischütz, Rigolletto, Faust, Martha Alle 12 zusammen 5 fl. 75 xr. 12 der beliebtesten Salonkompositionen von Ascher, Jungmann, Mendelsohn-Bartholdi, Richards u. A. Ladenpreis 8 fl. nur 2 fl. Jugend Album, 30 beliebte Kompositionen, leicht und brillant arrangirt, prachtvoll ausgestattet, 2 fl. Festgabe auf 1870, brillantes Festgeschenk für Jedermann, 2 fl. Tanz-Album auf 1870, 25 Tänze enthaltend, mit eleganten Umschlag 2 fl. Mozart's berühmte Symphonien 4 4 mains 2 fl. Mozart's sämtliche Klavierstücke 1 fl. Volkslieder-Album, 100 der beliebtesten Volkslieder enthaltend, 190 Seiten stark 1 fl. 50 xr. 50 Tänze für Violine zusammen 2 fl. dieselbe mit Pianofortebegleitung, Orchester Parisien 4 fl. Webers sämtliche Sonaten für Piano 1 fl. Franz Schubert: Müllerlieder (24), Schwanengesang (14); Winterreise (24) Erlkönig (22); u. s. w. Alle 84 Lieder zusammen nur 2 fl. Beethovens sämtliche Symphonien 4 4 mains 5 fl. 64 der beliebtesten Ouverturen für Piano von Mozart, Beethoven, Spohr, Schubert, Weber, Boildieu, Herold, Auber, Bellini, Rossini u. s. w. Alle 64 zusammen nur 5 fl. 75 xr. Des Pianisten Hausschatz, 12 brillante Original-Kompositionen der beliebten Komponisten Godfrey, Harmston, Kafka, Richards u. s. w. nur 2 fl.

ausser den bekannten werthvollen Zugaben zur Deckung des geringen Portos bei Bestellungen von 5 fl. und 10 fl. noch neue Werke von Auerbach, Mühlbach, illustrierte erhält jeder Werke und Classiker gratis.

N. B. Direkte Bestellungen unter Beifügung des Betrages in österr. Banknoten (Postvorschuss wird hieselbst abseiten der Postanstalten nach den k. k. österreichischen Staaten nicht ertheilt) werden sofort prompt ausgeführt.

Siegmund Simon in Hamburg.

Bücher-Exporteur 31 grosse Bleichen 31.

Arverési hirdetmény.

Ezennel közhírré teszi alóli igazgatóság, hogy a kolozsvári zálogkölcsön-intézetnél elzalogosított s folyó évi május hó végéig lejárt, és még ki nem váltott tárgyak az I. II. osztályból nyílt árverésen el fognak adadni, és pedig az

I. osztályu tárgyak, u. m. ruhanemük, házieszközök, áruk stb. árverése lesz folyó évi július 18-kán.

A II. osztályu tárgyak, u. m. arany-, ezüstnemük ékszerek stb. árverése lesz folyó évi július 21-kén.

Az árverések az intézet helyiségében mindég d. u. 3 óraker kezdődnek. Figyelmeztetés. A kiváltás vagy átírás végett beadott, de még ki nem fizetett s az intézetből el nem vitt zálogjegyek tárgyai ez alkalommal hasonlólag elárvereztetnek.

A zálogtárgy tulajdonosa fel van jogosítva az eladásra kitétt tárgyat az árverés kezdete előtt még kiváltani vagy átíratni, a már eladott tárgyakból a bejött többlet hasonlólag őt illeti.

A vevő tartozik a vételart rögtön lefizetni és a tárgyat elvitetni Kolozsvárt, junius 15-kén, 1870.

A kir. szab. zálogkölcsön-társulat igazgatósága.

(262) (2-3)

Nyavalyatörésben (Fallsucht) szenvedőket levél általi uton gyógyít a nehézkor valódi orvosa Dr. Killisch O. Berlinben, jelenleg Louisenstrasse N.º 45. Eddigélé 100-nál több nyavalyatörést gyógyított meg. (97) 23 6 (38-156)

(270) (1-3) Az alóli rézműgyár esőtömeg gondnoksága ezennel közhírré teszi, miszerint a csikszen-domokosi rézműgyárnál a rózsaréz, mélyített rézarucikkék és rézlemezek gyártása folytonos folyamatosan lévén, ezekre a megrendelések mindenkor elfogadtatnak, s készpénz beiktudás mellett azonnal teljesítetnek.

Ara egy b. mázsa rózsaréznek hordóban csomagolva 59 frt 20 kr., mélyített réznek és rézlemezeknek csomagolatlanul 79 forint helyben Balánban. Ötven mázsan felüli megrendeléseknél az előbbinél 2%, az utóbbiánál 4% rabatt.

Megrendeléseket elfogad a baláni rézműgyár esőtömeg gondnoksága. U. poste: Csikszen Domokos.

(272) (2-12) Striberny Stanislaus, fegyvergyárnok és szállító a cs. kir. hadsereg számára. Raktár Mariahilferstrasse Nr. 90. Saját gyár Hütteldorf Bécs mellett legjobban osztályozott raktárt tart mindenféle vágó-, szűrő- és löveggyérekből, vadász- és vivőeszközökből, lovaglószerkekből, fegyver és felszerelési cikkekéből, hátultöltő-fegyverekből, revolverek- és terzerolokból saját gyártmánya szerint a legjutányosabb gyári áron. Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen szolgáltatnak. Megrendelések a feladás, vagy rajzminta szerint pontosan teljesítetnek.

Levél általi megrendelések is pontosan teljesítetnek.

Levél általi megrendelések is pontosan teljesítetnek.

Levél általi megrendelések is pontosan teljesítetnek.

Levél általi megrendelések is pontosan teljesítetnek.

Felhívás. 90 öl tüzifa,

a kolozsvári ref. főtanoda gy.-vásárhelyi Vulkán nevű erdőjéből, (mely Kiskapusra néz) Kolozsvárra szállítandó. A vállalkozásra szóval, vagy bérmentett levélben teendő ajánlatokat, a közelebbi július 20-ig elfogadja igazgató tanár Sáni László (bel-farkas/cza 56 sz.), ki az előnyösebb ajánlkozóval a szerződést is megkötetheti.

Légyfogók,

melyek ezélszerűségök és csinos alakjoknál fogva bárhol is alkalmazhatók, s tömémenten legyet elpusztítanak, május 15-kétől fogva 35 krajczárért, vidékre küldve pakolással együtt utánvét mellett 50 krét kaphatók

Karvázy Gyula kereskedésében Kolozsvártt.

Az idő pénz.

Egy óra alatt meg lehet 1000 darab fehérműt jegyezni egy elpusztíthatlan, kitűrihetlen jegyző-tintával, mi által a hímzés feleslegessé válik, s a fehérműnek nem árt, és alóli által árultrik:

1 üveg kitűrihetlen jegyző-tinta 1 frt. 1 fehérmű-bélyeg 2 betűi. el 30 kr. Ugyanaz monogrammal 80 kr. 1 szám ára darabonként 8 kr. Korona 40 kr. 1 nyomtató párna esettel 10 kr.

Metsző munkák a legjutányosabban számítatnak. Levélpapír vagy boríték 100-a 55, 65 kr. szines 65 kr. angol bordázott 75 kr. ditto angol bordázott 1 frt. boríték a fennebbi árban.

100 darab látogatójeggy brizsolt 60 kr. 100 darab lak 85 kr. 1000 darab peesét-bélyeg finom 2 frt. 20 kr.

Megrendelések utánvét mellett küldendők Bettelheim papír- és díszárú kereskedésébe Bécsben, cs. kir. kertművelési épület.

Elárultrók tetemes árelengedést kapnak.

Figyelemre méltó!

Egy mennyiség első minőségű szalámi, mintegy 20 mázsa, utánvét vagy készpénz fizetés mellett kapható: Szebenben Hantschel Em. termelőnél, a hova ajánlatok is intézendők.

Jankó Vincze gépgyárában

(Kolozsvártt, k-tordautczában) kaphatók

Kaszáló ekék 35 frt. Törökbuza fejtők 45 frt. Vasekék taligával 28, 27, 25 frt.

Szenagyújtók 125 frt. Cséplőgépek 650, 550 frt. Szórórostatk 65, 90, 125 frt.

Levél általi megrendelések is pontosan teljesítetnek.

Levél általi megrendelések is pontosan teljesítetnek.

Levél általi megrendelések is pontosan teljesítetnek.

Levél általi megrendelések is pontosan teljesítetnek.

Levél általi megrendelések is pontosan teljesítetnek.

Levél általi megrendelések is pontosan teljesítetnek.

Levél általi megrendelések is pontosan teljesítetnek.

Levél általi megrendelések is pontosan teljesítetnek.

Levél általi megrendelések is pontosan teljesítetnek.

Levél általi megrendelések is pontosan teljesítetnek.

Levél általi megrendelések is pontosan teljesítetnek.

Levél általi megrendelések is pontosan teljesítetnek.

Levél általi megrendelések is pontosan teljesítetnek.

Levél általi megrendelések is pontosan teljesítetnek.

Levél általi megrendelések is pontosan teljesítetnek.

Levél általi megrendelések is pontosan teljesítetnek.

Levél általi megrendelések is pontosan teljesítetnek.

Levél általi megrendelések is pontosan teljesítetnek.

Levél általi megrendelések is pontosan teljesítetnek.